HE 162/2016 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi energiatehokkuuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi energiatehokkuuslakia. Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön energiatehokkuusdirektiivin artikla julkisten elinten hankintojen energiatehokkuutta koskevista velvoitteista. Lisäksi lakia täydennettäisiin eräiden energiatehokkuusdirektiivin määritelmien osalta. Ehdotuksen taustalla on tarve täsmentää energiatehokkuusdirektiivin kansallista täytäntöönpanoa Euroopan komission Suomelle antamassaan perustellussa lausunnossa esille tuomien kohtien osalta.

Muutosten tavoitteena on vahvistaa julkisen sektorin esimerkillistä roolia energiatehokkuuden edistäjänä. Lain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan keskushallintoviranomaisia, näiden hankkiessa esityksessä tarkoitetun mukaisesti tuotteita, palveluja ja rakennuksia. Julkisten elinten hankintoja koskevat säännökset ehdotetaan lisättäviksi uuteen erilliseen lukuun ja lakiin ehdotetaan lisättäviksi keskeiset määritelmät. Sääntelyn sujuvoittamiseksi lakiin ehdotetaan myös joitain teknisiä muutoksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ 1
SISÄLLYS 2
YLEISPERUSTELUT 3
1 NYKYTILA 3
1.1 Euroopan unionin energiatehokkuussääntely 3
1.2 Kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö 4
1.3 Kansainvälinen kehitys 7
1.4 Nykytilan arviointi 7
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET 8
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET 8
4 ASIAN VALMISTELU 10
5 LAUSUNNOT JA NIIDEN HUOMIOON OTTAMINEN 10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT 11
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT 11
2 VOIMAANTULO 14
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS 15
LAKIEHDOTUS 16
Laki energiatehokkuuslain muuttamisesta 16
LIITE 19
RINNAKKAISTEKSTI 19
Laki energiatehokkuuslain muuttamisesta 19

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Euroopan unionin energiatehokkuussääntely

Energiatehokkuusdirektiivi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU energiatehokkuudesta (jäljempänä energiatehokkuusdirektiivi) annettiin 25 päivänä lokakuuta 2012, ja se tuli voimaan 4 päivänä joulukuuta 2012. Energiatehokkuusdirektiivin täysimääräisellä täytäntöönpanolla on keskeinen merkitys EU:n energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta. Direktiivin tarkoituksena on ollut lisätä jäsenvaltioiden pyrkimyksiä käyttää tehokkaasti energiaa energiaketjun kaikissa vaiheissa, energian muuntamisesta ja jakelusta aina loppukulutukseen saakka. Direktiivin johdanto-osan 15 perustelukappaleen mukaan julkisten hankintojen kokonaismäärä vastaa 19 prosenttia Euroopan unionin bruttokansantuotteesta, jolloin julkisen sektorin valinnoilla ja hankinnoilla on merkittävä rooli markkinoiden muuttumisen tukemisessa ja edistämisessä. Valitsemalla energiatehokkaampia tuotteita, palveluja ja rakennuksia julkinen sektori toimii esimerkkinä yrityksille sekä yksittäisille kansalaisille energiatehokkuuden alalla. Energiakustannuksissa säästämällä julkinen sektori pystyy myös siirtämään resurssejaan muihin tarkoituksiin.

Energiatehokkuusdirektiivin säännökset on tullut saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 5 päivänä kesäkuuta 2014. Energiatehokkuusdirektiivin 6 artiklassa määrätään energiatehokkuudesta julkisten elinten hankinnoissa. Direktiivin 6 artiklan 1 kohta yhdessä direktiivin liitteen III kanssa velvoittaa jäsenvaltioiden varmistavan, että keskushallinnot hankkivat ainoastaan energiatehokkaita tuotteita, palveluja ja rakennuksia, sikäli kuin se on johdonmukaista kustannustehokkuuden, taloudellisen tuotettavuuden, laajemman kestävyyden, teknisen soveltuvuuden sekä riittävän kilpailun kanssa. Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaan 1 alakohdan velvoitetta sovelletaan julkisten elinten tekemiin tuotteiden, palvelujen ja rakennusten hankintasopimuksiin, joiden arvo vastaa vähintään Euroopan parlamentin ja neuvoston julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja paleluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta annetun direktiivin 2004/18/EY 7 artiklassa säädettyjä julkisten hankintojen kynnysarvoja.

Direktiivin liite III erittelee yksityiskohtaisemmin keskushallinnon tekimien tuotteiden, palvelujen ja rakennusten hankintoihin liittyvät energiatehokkuusvaatimukset. Liitteessä viitataan Euroopan unionin (jäljempänä EU) säädöksiin, joissa on määritelty millaisia tuotteita, palveluja ja rakennuksia keskushallintojen tulisi hankkia ja millaisiin tehokkuusluokkiin hankintojen tulisi kuulua. Kyseisiä säädöksiä ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/125/EY energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista (jäljempänä ekosuunnitteludirektiivi), direktiivi 2010/30/EU energiaan liittyvien tuotteiden energian ja muiden voimavarojen kulutuksen osoittamisesta merkinnöin ja yhdenmukaisin tuotetiedoin (jäljempänä energiamerkintädirektiivi), Amerikan yhdysvaltojen hallituksen ja Euroopan yhteisön välisen toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevien ohjelmien yhteensovittamista koskevan sopimuksen tekemisestä tehty neuvoston päätös 2006/1005/EY (jäljempänä Energy Star-päätös), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2009/1222/EY renkaiden merkitsemisestä polttoainetaloudellisuuden ja muiden keskeisten ominaisuuksien osalta (jäljempänä rengasmerkintäasetus) sekä direktiivi 2010/31/EU rakennusten energiatehokkuudesta (jäljempänä rakennusten energiatehokkuusdirektiivi).

Asevoimien sopimuksiin 6 artiklaa sovelletaan 2 kohdan mukaan vain siltä osin, kuin sen soveltaminen ei aiheuta ristiriitaa asevoimien toimien luonteen ja ensisijaisen tavoitteen kanssa. Velvoitetta ei siten sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/81/EY hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusalalla määrittelemiin hankintasopimuksiin. 6 artiklan 3 kohta edellyttää jäsenvaltioiden rohkaisevan julkisia elimiä myös paikallisella ja alueellisella tasolla noudattamaan keskushallintojen antamaa esimerkkiä hankkia ainoastaan energiatehokkaita tuotteita, palveluja ja rakennuksia. Merkittävän energiasisällön omaavia palvelusopimuksia koskevia tarjouspyyntöjä tehdessä julkisten elinten tulisi 3 kohdan mukaan arvioida mahdollisuutta tehdä pitkän aikavälin energiatehokkuussopimuksia**.**

Euroopan komission rikkomusmenettely

Suomi on pannut täytäntöön energiatehokkuusdirektiivin määräykset pääosin energiatehokkuuslailla 1429/2014, joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Notifionnin yhteydessä komissiolle lähetetyssä, 5 päivänä kesäkuuta 2014 päivätyssä muistiossa Suomi on todennut, että 6 artiklan velvoitteet on kansallisesti pantu täytäntöön 13 päivänä kesäkuuta 2013 annetulla valtioneuvoston periaatepäätöksellä uusien ja kestävi-

en ympäristö- energiaratkaisujen (cleantech-ratkaisut) edistämisestä julkisissa hankinnoissa. Periaatepäätös edellyttää julkista sektoria edistämään cleantech-ratkaisuja kaikissa hankinnoissaan ja erityisesti rakentamisessa, energiasektorilla, liikkumisessa ja jätehuollossa. Muistiossa Suomi on lisäksi todennut, että käytännössä energiatehokkuusdirektiivissä viitatut kynnysarvot ylittyviä määriä kyseisiä tuotteita ja palveluita valtion keskushallinnon osalta hankkii vain valtion hankintayksikkö Hansel Oy. Tällöin riittäisi, että Hansel Oy noudattaa periaatepäätöstä ja raportoi kyseisistä hankinnoista.

Suomi on vastaanottanut 22 päivänä lokakuuta 2015 Euroopan komissiolta energiatehokkuusdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvän perustellun lausunnon 2014/0336 C(2015) 7082 final (jäljempänä perusteltu lausunto). Perustellussa lausunnossa 6 artiklan osalta komissio on katsonut, että vaikka periaatepäätöksen ohjeiden voidaankin katsoa edistävän kestäviä ratkaisuja, ne eivät ilmeisestikään täytä direktiivin liitteessä III asetettuja vaatimuksia. Myös 2 artiklan osalta komissio totesi, että direktiivin määritelmien moitteeton saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on tärkeää sen varmistamiseksi, että direktiivin käsitteitä noudatetaan asianmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Komission mukaan 2 artiklan määritelmät eivät sisälly Suomen ilmoittamiin täytäntöönpanotoimenpiteisiin. Suomi ei myöskään ole toimittanut tietoja, joiden perusteella komissio voisi päätellä, että määritelmät sisältyvät muihin kohtiin kansallisessa lainsäädännössä.

Suomen hallitus on vastannut komission perusteltuun lausuntoon 21 päivänä joulukuuta 2015 päivätyllä kirjeellä. Vastauksessa on todettu, että direktiivin 2 artiklan määritelmien osalta puuttuvat kohdat tullaan sisällyttämään kansalliseen lainsäädäntöön lailla energiatehokkuuslain muuttamisesta. Direktiivin 6 artiklan ensimmäisen kohdan velvoitteet julkisten elinten energiatehokkaista hankinnoista yhdessä liitteen III kanssa tullaan niin ikään sisällyttämään kansalliseen lakiin lailla energiatehokkuuslain muuttamisesta. Vastauksessa Suomi on ilmoittanut, että lainsäädäntömuutosten arvioidaan tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

1.2 Kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö

Energiatehokkuuslaki

Energiatehokkuuslaki 1429/2014 tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Energiatehokkuuslaissa säädetään energiatehokkuuden edistämisestä, energiatehokkuuden parantamiseksi tehtävistä energiakatselmuksista, sähkön ja lämmön tehokkaan yhteistuotannon ja ylijäämälämmön hyödyntämisen edistämiseksi tehtävistä kustannus-hyötyanalyyseistä sekä energiamarkkinoilla toimivien yritysten velvollisuudesta pyrkiä edistämään energian tehokasta ja säästäväistä käyttöä asiakkaidensa toiminnassa. EU:n energiatehokkuusdirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön pääosin energiatehokkuuslailla.

Valtioneuvoston periaatepäätös kestävien ympäristö- ja energiaratkaisujen (cleantech-ratkaisut) edistämisestä julkisissa hankinnoissa

Valtioneuvoston periaatepäätös kestävien ympäristö- ja energiaratkaisujen (cleantech-ratkaisut) edistämisestä julkisissa hankinnoissa (jäljempänä periaatepäätös) annettiin 13 päivänä kesäkuuta 2013. Periaatepäätöksen tavoitteena on vähentää energian ja materiaalien käyttöä sekä haitallisia ympäristövaikutuksia tuotteiden, palvelujen ja rakennusten koko elinkaaren ajan sekä luoda kannusteita uusien cleantech-ratkaisujen syntyyn ja käyttöönottoon. Periaatepäätöksen mukaan valtion hankintayksiköiden on otettava energia- ja ympäristönäkökulma huomioon kaikkia hankintoja suunnitellessaan. Hankintayksiköiden tulee myös kartoittaa uusia vaihtoehtoja sekä huomioida cleantech-ratkaisujen hyödyntäminen painottaen erityisesti uusien tai olennaisesti parannettujen ratkaisujen syntymistä ja käyttöönottoa. Hankintayksiköiden tulee hyödyntää kestävien hankintojen neuvontapalvelun tietopankkia, elinkaarikustannuslaskentaa sekä mahdollisuuksien mukaan muita laskureita, joiden avulla on mahdollisuus selvittää keinoja vähentää kustannuksia sekä lisätä energia- ja materiaalitehokkuutta. Periaatepäätös velvoittaa valtion hankintayksiköitä ja on muille julkisille hankintayksiköille suositus.

Myös valtioneuvoston periaatepäätös energiatehokkuudesta (2/2010) edellyttää, että energiatehokkuus otetaan yhdeksi keskeiseksi kriteeriksi julkisissa hankinnoissa ja että julkinen sektori toimii vahvana esimerkkinä energiatehokkuuden edistämisessä.

Valtion hankintatoimen ohjaus

Valtion hankintastrategia 35/2009 luo valtion konsernitason yhtenäisen perustan valtion hankintatoimen ohjaus- ja kehittämistoimenpiteille sekä määrittää osa-alueet ja toimenpiteet, joihin hankintatoimen kehittämisessä on lähivuosina tarkoitus keskittyä. Sitä sovelletaan valtionhallinnossa. Konsernitason hankintastrategia muodostaa kiinteän kokonaisuuden yhdessä hallinnonalan ja yksittäisten ministeriöiden sekä virastojen ja laitosten hankintastrategioiden kanssa.

Valtiovarainministeriön vastuulla on valtion hankintatoimen konsernitason strateginen ohjaus ja kehittäminen, yleisen strategian ja toimintapolitiikkojen laatiminen, toimintatapojen ja menetelmien kehittäminen sekä valtion hankintatoiminnan tuottavuuden seuranta. Lisäksi valtiovarainministeriö ohjaa valtionhankintayksikkö Hansel Oy:n sekä Senaatti-kiinteistöt -liikelaitoksen toimintaa. Julkisia hankintoja koskeva säädösvalmistelu, säädöksistä tiedottaminen, neuvonta ja sisämarkkinoiden toimivuuden varmistaminen on työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla. Työ- ja elinkeinoministeriö ylläpitää myös sähköistä hankintailmoitusjärjestelmä HILMAa sekä yhdessä Kuntaliiton kanssa julkisten hankintojen neuvontayksikköä. Lisäksi julkisiin hankintoihin liittyvä vaikuttamistyö EU:ssa sekä Maailman kauppajärjestö WTO:ssa kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön tehtäviin. Julkisten hankintojen ympäristötavoitteiden sekä energiasäästötavoitteiden huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa huolehtii valtion hankintastrategian mukaan ympäristöministeriö.

Energiatehokkuuteen liittyen työ- ja elinkeinoministeriö on tiedottamis- ja neuvontaroolinsa mukaisesti julkaissut uudet ohjeet julkisten hankintojen energiatehokkuudesta tammikuussa 2016. Suositusluonteisissa ohjeissa on esitetty keskeiset julkisten hankintojen energiatehokkuutta ohjaavat velvoitteet sekä selvennetty miten energiatehokkuus voidaan kattavasti huomioida hankintayksiköissä. Tarkoituksena on, että organisaatiot sekä keskushallinnossa että alueellisella ja paikallisella tasolla sisällyttäisivät ohjeet omiin hankintastrategioihinsa ja -ohjeisiinsa.

Peruslinjana valtion hankintatoiminnassa on, että tavanomaisia tavaroita ja palveluja sekä laajalti käytössä olevia tavanomaisia tietoteknisiä laitteita, ohjelmistoja ja tietojärjestelmiä koskevat hankinnat kilpailutetaan keskitetysti. Näissä hankinnoissa valtion virastot ja laitokset käyttävät yhteishankintayksikkö Hansel Oy:n kilpailuttamia sopimuksia. Hankintastrategian mukaan valtion hankintayksiköitä myös kannustetaan yhteistyöhön yritysten kanssa, jotta hankintayksiköt saisivat paremmin tietoa markkinoilla tarjolla olevista ratkaisuista ja yritykset puolestaan hankintayksiköille ajankohtaisista tarpeista. Näin markkinat voisivat myös kehittää tarjontaa valtion hankintayksiköiden tulevien tarpeiden eli kysynnän mukaisesti, ja julkinen sektori voisi toimia innovaatioiden edistäjänä ja esimerkkinä muille toimijoille.

Hankintalainsäädäntö

Hankintalainsäädäntö määrittää hankintamenettelyn kilpailuttamisvaiheessa sovellettavat säännöt. Julkisten hankintojen kilpailuttamisesta säädetään laissa julkisista hankinnoista 348/2007 (jäljempänä hankintalaki), laissa vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista 349/2007 (jäljempänä erityisalojen hankintalaki) sekä valtioneuvoston asetuksessa julkisista hankinnoista 614/2007 (jäljempänä hankinta-asetus). Hankintalainsäädännöllä säännellään kilpailuttamismenettelyistä, joita hankintayksiköt ovat velvollisia noudattamaan hankintoja tehdessään. Hankintalaissa säädetään muun muassa hankintojen ilmoittamisesta, tarjouspyynnöstä ja hankinnan kohteen määrittelemisestä, tarjoajien ja tarjousten valinnasta, hankintaa koskevista päätöksistä sekä oikeussuojakeinoista. Kansallisella hankintalainsäädännöllä on pantu täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/18/EY julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/17/EU vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta.

Hankintalain tavoitteena on tehostaa julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden hankintojen tekemistä sekä turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuolisia mahdollisuuksia tarjota tavaroita, palveluja ja rakennusurakointia julkisten hankintojen tarjouskilpailussa. Kilpailuttamista ohjaavat julkisissa hankinnoissa noudatettavat periaatteet, joita ovat muun muassa tasapuolisen kohtelun ja syrjimättömyyden sekä avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteet. Hankintayksiköiden on myös käytettävä hyväksi kilpailuolosuhteet. Hankintatoiminta on pyrittävä järjestämään siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti ja suunnitelmallisesti sekä mahdollisimman tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina ympäristönäkökohdat huomioiden. Hinta-laatusuhteeltaan parhaan ratkaisun löytäminen on keskeinen tavoite, ja huomioon tulisi ottaa hankintatarpeiden koko elinkaaren aikaiset kustannukset.

Taloudelliseen edullisuuteen liittyvien edellytysten lisäksi hankintayksiköt voivat yleisiä hankintaperiaatteita noudattaen asettaa myös muunlaisia yhteiskunnallisia tavoitteita hankinnoilleen. Tyypillisesti yhteiskunnallisia tavoitteita voivat olla esimerkiksi ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat sekä innovaatiota, työllisyyttä tai tasa-arvoa edistävät näkökohdat. Hankinnan sisältöön vaikuttavat erityisvaatimukset on hyvä ilmoittaa hankinnan sopimusehdoissa, ja siten myös informoida niistä laajasti jo tarjousasiakirjoissa.

Hankintalain mukaan hankintayksikön tulee hyväksyä tarjous, joka on hankinnan kohteeseen liittyen vertailuperusteiden mukaan kokonaistaloudellisesti edullisin tai se, joka on hinnaltaan halvin. Lain mukaan kokonaistaloudellisuutta arvioidessaan hankintayksikkö voi kuitenkin käyttää vertailuperusteina esimerkiksi laatua, hintaa, teknisiä ansioita, esteettisiä ja toiminnallisia ominaisuuksia, ympäristöystävällisyyttä, käyttökus-

tannuksia, kustannustehokkuutta, myynnin jälkeistä palvelua ja teknistä tukea, huoltopalveluja, toimituspäivää tai toimitus- tai toteutusaikaa taikka elinkaarikustannuksia. Arvioinnissa hankintayksikkö voi myös ottaa huomioon muun muassa ympäristövaatimusten täyttämiseen liittyviä perusteita. Periaatteessa hankintayksikkö voi siis edellyttää hankinnan sisällön vaatimuksia määritellessään mitä tahansa ympäristöystävällisyyteen liittyviä ominaisuuksia, sikäli kuin ne liittyvät hankinnan kohteeseen, ne eivät anna hankintayksikölle rajoittamatonta valinnanvapautta, niistä on mainittu tarjousasiakirjoissa, ja niillä ei tosiasiassa syrjitä tai suosita tiettyä tarjoajaa.

Valtiohallinnon yhteishankinnat

Hankintalain 11 § sallii tavaroiden, palvelujen ja rakennusurakoiden hankinnan suoraan ilman kilpailuttamismenettelyä yhteishankintayksiköltä, jos yhteishankintayksikkö on noudattanut hankintalakia. Pykälän 2 momentin mukaan yhteishankintayksiköllä tarkoitetaan sellaista hankintayksikköä, joka hankkii sen omistaville hankintayksiköille tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita koskevia hankintasopimuksia. Yhteishankintayksikön edellytetään toimivan edellä mainittujen tehtävien hoitamiseksi ja sen tulee olla perustettu hoitamaan nimenomaan näitä tehtäviä tai näiden tehtävien tulee olla säädetty tai määrätty sen toimialaksi.

Hankintojen keskittämisestä valtionhallinnossa säädetään lain valtion talousarviosta 423/1988 22 a §:ssä, jonka mukaan valtionhallinnossa voidaan yhteishankintoina hankkia hallinnon käyttöön tarvittavia tavanomaisia tavaroita ja palveluja sekä laajasti käytettäviä tavanomaisia tietoteknisiä laitteistoja ja niiden ohjelmistoja sekä hallinnon yleisiä tietojärjestelmiä. Valtion yhteishankinnoista huolehtii Hansel Oy, jonka toiminnasta on säädetty puolestaan laissa Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä 1096/2008 (jäljempänä Hansel-laki). Hansel Oy toimii valtionomistuksessa ja hallinnassa, ja se on hankintalain 11 §:n sekä erityisalojen hankintalain 22 §:n mukainen yhteishankintayksikkö, jonka tehtävänä on hankkia muille hankintayksiköille tavaroita ja palveluja sekä tehdä tavaroita ja palveluja koskevia hankintasopimuksia ja puitejärjestelyjä. Hansel-laissa on säädetty tarkemmin yhtiön tehtävistä ja asiakkaista.

Valtiovarainministeriön päätöksellä valtionhallinnon yhteishankinnoista 766/2006 määrätään yhteishankittavista tuotteista. Päätöksen 2 §:n mukaan yhteishankittavien tuotteiden ja palveluiden kilpailuttamisesta valtionhallinnolle vastaa yhteishankinnan hankintayksikkönä toimiva Hansel Oy. Hansel Oy:n tulee tiedottaa valtion virastoille ja laitoksille yhteishankinnan kilpailutuksista, hankintapäätöksistä, solmituista sopimuksista, sopimusten käyttöönotosta ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Laki ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa

Laki ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa 1509/2011 on ainoa voimassa oleva julkisia hankintoja koskeva erityislaki, jossa suoraan velvoitetaan ympäristönäkökulman ja energiatehokkuuden huomioiminen julkisissa hankinnoissa. Lailla on pantu täytäntöön puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen edistämisestä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/33/EY. Lain mukaan energia- ja ympäristövaikutukset voidaan huomioida joko vähimmäisvaatimuksina osana hankinnan teknistä määrittelyä tai kokonaistaloudellisen edullisuuden vertailuperusteina. Kokonaistaloudellisen edullisuuden arvioinnissa on laskettava ajoneuvon koko elinkaarelle kohdistuvat ympäristökustannukset. Ajoneuvojen käytöstä aiheutuviin energia- ja ympäristövaikutuksiin lukeutuvat energiankulutus, hiilidioksidipäästöt sekä typenoksidi-. hiilivety ja hiukkaspäästöt. Lisäksi voidaan ottaa huomioon melu, päästöjen paikalliset vaikutukset sekä muut ympäristövaikutukset.

Hallitusohjelma

Suomen strateginen kymmenen vuoden tavoite pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman mukaan on, että Suomi on bio- ja kiertotalouden sekä cleantechin edelläkävijä. Hallituskauden kärkihanke hiilettömään, puhtaaseen ja uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti edellyttää, että päästöttömän, uusiutuvan energian käyttöä lisätään kestävästi niin, että sen osuus 2020-luvulla nousee yli 50 prosenttiin, ja omavaraisuus yli 55 prosenttiin sisältäen mm. turpeen. Keskeisinä tavoitteina ovat muun muassa kannustaa julkista sektoria hiilineutraaleihin energiaratkaisuihin sekä edistää uuden teknologian käyttöön ottamista cleantech-sektorin pilottihankkeilla.

Hallitusohjelmassa myös korostetaan innovatiivisia ratkaisuja. Rakennetaan digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristö -kärkihankkeen tavoitteena on edesauttaa innovaatio- ja palvelualustojen syntyä sektoreilla, joilla julkishallinnolla on keskeinen rooli markkinoiden toimivuuden kannalta. Kärkihankkeen mukaan kyseisiä sektoreita ovat esimerkiksi liikenne palveluna, terveydenhuolto, oppiminen sekä teollinen internet. Uuden teknologian, digitalisaation ja uusien liiketoimintakonseptien käyttöönottoa tulee edistää lainsäädäntötoimin. Tavoitteena on innovatiivisten hankintojen 5 prosentin osuus kaikista julkisista hankinnoista.

1.3 Kansainvälinen kehitys

Ruotsi

Ruotsissa energiatehokkuusdirektiivin julkisten elinten hankintoja koskeva 6 artikla sekä liitteessä III mainitut keskushallinnon tekemiin tuotteiden, palvelujen ja rakennusten hankintoihin liittyvät energiatehokkuusvaatimukset on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä asetuksella *Förordning (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader*. Asetuksessa on pykälät kynnysarvoista, energiatehokkaiden tuotteiden hankinnasta, palveluiden hankinnasta, rakennuksia ja uusia vuokrasopimuksia koskevista hankinnoista, yleisistä poikkeuksista ja asevoimien hankintoja koskevista poikkeuksista siten, kuin energiatehokkuusdirektiivissä on määrätty. Asetus on tullut voimaan 6 päivänä heinäkuuta 2015.

Tanska

Tanskassa energiatehokkuusdirektiivin 6 artiklan mukaisista julkisten elinten energiatehokkaista hankinnoista säädetään asetuksella *Cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner* (nr 9477 af 02/07/2014). Ilmasto- ja energiaministeriö on alun perin antanut asetuksen osana hallituksen energiasopimusta helmikuussa 2008, mutta asetusta on sittemmin muutettu heinäkuussa 2014 vastaamaan energiatehokkuusdirektiivin säädöksiä. Keskeisenä tavoitteena on vähentää valtiohallinnon energiankulutusta vähintään 14 prosenttia vuoden 2006 vertailuarvosta vuoteen 2020 mennessä. Asetuksessa on lisäksi säädökset energiatehokkaiden tuotteiden ja palveluiden hankinnasta, energiankulutuksen seurannasta ja raportoinnista, rakennusten energiatehokkuuden varmistamisesta sekä energian- ja vedenkulutusta koskevan tiedon tuottamisesta ja julkaisemisesta. Asetuksen liite Bilag 1, johon asetuksen 6 § viittaa, vastaa energiatehokkuusdirektiivin liitettä III.

Belgia

Energiatehokkuudesta eräissä julkisissa hankinnoissa säädetään Belgiassa asetuksella Arrêté royal relatif aux exigences d'efficacité énergétique dans le cadre de certains marchés publics portant sur l'acquisition de produits, de services et de bâtiments – Koninklijk besluit betreffende de energie-efficiëntie-eisen in het kader van bepaalde overheidsopdrachten betreffende de verwerving van producten, diensten en gebouwen. Asetus on tullut voimaan 13 päivänä heinäkuuta 2014 ja sillä on pantu täytäntöön energiatehokkuusdirektiivin 6 artikla sekä sitä koskevat liitteen III säädökset. Asetuksessa on direktiivin mukaisesti säädökset kynnysarvot ylittävien hankintojen energiatehokkuudesta tuotteiden ja rakennusten osalta. Lisäksi asetuksessa säädetään vapaaehtoisista toimenpiteistä, joiden perusteella valtion keskushallinnon viranomaiset sekä muut julkiset elimet voivat tehdä energiatehokkaita hankintoja, vaikka kynnysarvot eivät ylittyisikään. Asetuksen ulkopuolelle jäävät puolustusvoimien hankinnat.

1.4 Nykytilan arviointi

Energiatehokkuusdirektiivin säädökset on pääosin kansallisesti pantu täytäntöön energiatehokkuuslailla, sähkömarkkinalailla 588/2013, maakaasumarkkinalailla 588/2000 sekä lailla sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta 590/2013. Euroopan komission Suomelle antaman perustellun lausunnon mukaan Suomi ei ole kuitenkaan riittävällä tasolla pannut täytäntöön 2 artiklan määritelmiä eikä 6 artiklan velvoitteita julkisten elinten hankintoihin liittyen. Suomi on vastauksessaan ilmoittanut, että näiden osalta on tarpeen muuttaa energiatehokkuuslakia ja tarvittavat säädökset tullaan lisäämään lakiin.

Julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön osalta työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu hankintasääntelyn kokonaisuudistusta, jolla on tarkoitus panna täytäntöön EU:n uudet hankintadirektiivit. Hankintadirektiivipaketti, eli Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (jäljempänä julkisista hankinnoista annettu direktiivi) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta, annettiin 26 päivänä helmikuuta 2014. Hallituksen esitys eduskunnalle hankintamenettelyä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 108/2016 vp) annettiin eduskunnalle 22 päivänä kesäkuuta 2016. Uuden lainsäädännön on arvioitu tulevan voimaan loppuvuodesta 2016.

Hankintalain kokonaisuudistuksen valmisteluryhmän mietinnön (Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Kilpailukyky 37/2015, jäljempänä mietintö) mukaan uudessa hankintalaissa on muun muassa tarkoitus selventää hankintadirektiivien pohjalta, miten hankintayksiköt voisivat edistää ympäristönsuojelua ja kestävää kehitystä. Julkiset hankinnat on jo pitkään nähty tehokkaaksi välineeksi edistää yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamista, sillä hankintayksiköt edustavat keskeistä ostovoimaa monilla merkittävillä markkinoilla. Mietinnön mukaan lainsäädännön selkiyttämiselle ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien huomioonottami-

sessa julkisissa hankinnoissa on selkeä tarve, vaikka näiden näkökohtien huomioiminen on yleistynytkin jo voimassa olevan hankintalainsäädännön tultua voimaan. Mietinnössä todetaan, että ehdotetussa laissa selvennettäisiin, miten hankintayksiköt voisivat edistää ympäristönsuojelua ja kestävää kehitystä varmistaen kuitenkin, että hankintasopimuksille saadaan paras mahdollinen hinta-laatusuhde.

Julkisia hankintoja koskevan kansallisen ja EU-sääntelyn selvä tahtotila on tukea energiatehokkaiden, ympäristöystävällisten ja innovatiivisten hankintojen toteutumista. Erityisesti energiatehokkuuden lisäämisessä uudella teknologialla ja innovatiivisilla ratkaisuilla on keskeinen merkitys. Siten innovatiivisten ja ympäristöystävällisten hankintojen edistäminen on tärkeää pyrittäessä lisäämään energiatehokkuutta laajasti yhteiskunnassa. Varsinaista velvoitetta julkisten hankintojen energiatehokkuutta koskien ei kuitenkaan sisälly nykyisellään kansalliseen lainsäädäntöön, lukuun ottamatta lakia ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa.

Energiatehokkuusdirektiivin mukaiset tuotteiden, palveluiden ja rakennusten energiatehokkuusvaatimukset eivät kuitenkaan sovellu lisättäväksi uuteen hankintalakiin, sillä hankintalaissa säädetään julkisia hankintoja koskevasta menettelystä. Hankintalailla ei ole tarkoitus säätää hankinnan sisältöä määrittävistä velvoitteista. Energiatehokkuusdirektiivi kuitenkin edellyttää jäsenvaltioiden varmistavan, että keskushallinnot hankkivat ainoastaan energiatehokkaita tuotteita, palveluja ja rakennuksia. Direktiivissä on tarkat säännökset hankinnan kohteista sekä niille asetetuista energiatehokkuutta koskevista vaatimuksista.

Valtioneuvoston periaatepäätös energiatehokkuudesta edellyttää julkisen sektorin toimimista vahvana esimerkkinä energiatehokkuuden edistämisessä ja periaatepäätös cleantech-ratkaisuista puolestaan konkreettisempia toimia erityisesti energiaan, liikkumiseen, rakentamiseen, energiaa käyttävien laitteiden sekä palvelujen osalta. Komission perustellussa lausunnossa todetun linjauksen mukaan valtioneuvoston periaatepäätökset eivät kuitenkaan riitä täyttämään energiatehokkuusdirektiivin 6 artiklan säännöksiä julkisten elinten hankinnoista.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Energiatehokkuuslakia ehdotetaan muutettavaksi komission perustellussa lausunnossaan esiintuodun mukaisesti siten, että lakiin lisättäisiin energiatehokkuusdirektiivin säädökset keskushallinnon hankintojen energiatehokkuudesta ja, että lakia täydennettäisiin keskeisten puuttuvien määritelmien osalta. Julkisten elinten hankintoja koskevien ehdotusten tavoitteena on, että keskushallintoon kuuluvat viranomaiset hankkisivat ainoastaan energiatehokkaita tuotteita, palveluja ja rakennuksia, sikäli kuin se on johdonmukaista kustannustehokkuuden, taloudellisen toteuttavuuden, laajemman kestävyyden, teknisen soveltuvuuden sekä riittävän kilpailun kanssa. Julkinen sektori on tärkeä toimija, joka esimerkillään kykenee edistämään markkinoiden muuttumista niin, että se kannustaa tuottamaan energiatehokkaampia tuotteita, palveluja ja rakennuksia sekä muuttamaan tapoja, joilla kansalaiset ja yritykset kuluttavat energiaa. Energiankulutusta vähentämällä julkinen sektori voi myös ohjata resurssejaan muihin tarkoituksiin ja tehostaa julkisten varojen käyttöä.

Keskushallintoviranomaisten hankkimien tuotteiden, palvelujen ja rakennusten energiatehokkuusvaatimuksista säädettäisiin energiatehokkuuslaissa, sillä hankintalainsäädäntö säätää menettelyä koskevista velvoitteista. Energiatehokkuutta koskevat velvoitteet, jotka määrittävät hankinnan kohdetta ja määräävät keskushallintoviranomaisen hankkimaan tietynlaisia tuotteita, palveluja tai rakennuksia ehdotetaan lisättäväksi erityissäädöksinä energiatehokkuuslakiin. Tämän osalta lain soveltamisalaa ehdotetaan myös laajennettavaksi koskemaan keskushallintoviranomaisia, näiden hankkiessa ehdotuksessa tarkoitetun mukaisesti tuotteita, palveluja ja rakennuksia. Julkisten elinten hankintoja koskevat säännökset ehdotetaan lisättäväksi energiatehokkuuslaissa uuteen erilliseen lukuun. Lain määritelmiä koskevaan pykälään ehdotetaan lisättäväksi puuttuvat keskeiset energiatehokkuusdirektiivin määritelmät, jotka ovat kansallisessa järjestelmässä käytössä. Lisäksi sääntelyn sujuvoittamiseksi lakiin ehdotetaan joitain teknisiä muutoksia.

3 Esityksen vaikutukset

Julkisen sektorin hankintojen yhteenlaskettu arvo on Suomessa vuosittain noin 32 miljardia euroa, joka vastaa noin 15 prosenttia bruttokansantuotteesta. Suurin osa hankinnoista on kuntien, kuntayhtymien ja muiden kunnallisten organisaatioiden hankintoja. Valtion keskushallintoon kuuluvien organisaatioiden tekemien hankintojen arvo vuonna 2015 oli yhteensä noin 5 miljardia euroa. Hansel Oy:n 2014 vuosikertomuksen mukaan puitejärjestelyillä tehtyjen yhteishankintojen arvo oli vuonna 2014 yhteensä 715 miljoonaa euroa. Hansel Oy:n kautta tehtyjen yhteishankintojen arvo on siten noin kaksi prosenttia julkisten hankintojen kokonaisarvosta. Senaatti-kiinteistöt vastaa pääasiassa valtion toimitila-asioista. Vuoden 2015 vuosikertomuksen mukaan Senaatti-kiinteistöjen kokonaisostot vuonna 2015 olivat yhteensä 490 miljoonaa euroa, joista 260 miljoonaa euroa liittyivät investointihankkeisiin.

Esityksessä ehdotetut julkisten elinten hankintoja koskevat energiatehokkuusvaatimukset velvoittaisivat ainoastaan keskushallintoon kuuluvia viranomaisia ja koskisivat julkisista hankinnoista annetussa direktiivissä asetettujen kynnysarvojen yli meneviä hankintoja. Näiden kyseessä olevien hankintojen osuus julkisten hankintojen yhteenlasketusta kokonaisarvosta on vähäinen. EU-kynnysarvot julkisista hankinnoista annetun direktiivin 4 artiklassa ovat 5 186 000 euroa rakennusurakkasopimusten osalta, 134 000 euroa keskushallintoviranomaisten tekemien tavarahankinta- ja palveluhankintasopimusten tai näiden viranomaisten järjestämien suunnittelukilpailujen osalta, 207 000 euroa keskushallintoa alemmalla tasolla toimivien hankintaviranomaisten tekemien tavarahankinta- ja palveluhankintasopimusten tai tällaisten viranomaisten järjestämien suunnittelukilpailujen osalta ja 750 000 euroa direktiivin liitteessä XIV lueteltuja sosiaalipalveluja ja muita erityispalveluja koskevien palveluhankintasopimusten osalta.

Valtioneuvoston periaatepäätös kestävien ympäristö- ja energiaratkaisujen (cleantech-ratkaisut) edistämisestä julkisissa hankinnoista on vuodesta 2013 saakka edellyttänyt, että kaikissa valtion julkisissa hankinnoissa tavoitteena on kokonaisratkaisu, joka edistää energia- ja ympäristötavoitteita sekä hyödyntää cleantech-ratkaisuja kokonaistaloudellisesti parhaalla tavalla. Valtion hankintayksiköille on periaatepäätöksellä asetettu useita tarkempia energiatehokkuusvaatimuksia, jotka ovat linjassa energiatehokkuusdirektiivin 6 artiklan kanssa. Tämän perusteella osaa energiatehokkuusdirektiivin julkisia hankintoja koskevista velvoitteista sovelletaan jo käytännössä. Julkisen sektorin potentiaali on merkittävä. Energiatehokkuuden edistäjänä ja edelläkävijänä keskushallintoviranomaiset voivat toimia markkinoita, yrityksiä ja kuluttajia ohjaavana voimana. Suurena toimijana julkinen sektori pystyy tehokkaasti edistämään teknologian kehittymistä sekä uusien puhtaiden ratkaisujen markkinoillepääsyä. Esityksellä ei kuitenkaan oleteta olevan merkittäviä suoria taloudellisia vaikutuksia.

Ehdotuksessa säädettäisiin, että hankinnan tulee olla johdonmukainen muun muassa kustannustehokkuuden ja riittävän kilpailun kanssa. Mikäli tuotteille, palveluille tai rakennuksille asetettu energiatehokkuutta koskeva vaatimus lisäisi merkittävästi hankintakustannuksia, olisi keskushallintoviranomaisella mahdollisuus viime sijassa hankkia kustannustehokkaampi vaihtoehto. Julkisia hankintoja koskevien yleisten periaatteiden noudattaminen on myös varmistettava, jolloin keskushallintoviranomaisten tulee myös varmistaa riittävä kilpailu energiatehokkuusvaatimuksia noudattaessaan. Kustannustehokkuutta arvioitaessa odotettavissa voisi kuitenkin olla myös säästöjä energian- ja materiaalienkäytön tehostuessa. Energiatehokkaimpien ratkaisujen käytön aikaiset kustannukset ovat pienemmät, sillä resursseja kuluu vähemmän. Energiatehokkaammilla hankinnoilla on siten myönteinen vaikutus elinkaarikustannusten pienenemiseen.

Esityksen vaikutukset ulottuvat yrityksiin ja muihin yksityisiin toimijoihin, kuten järjestöihin, jotka tarjoavat keskushallintoviranomaisille tuotteita, palveluja tai rakennuksia. Korostamalla julkisen sektorin roolia energiatehokkuuden ja laajemmin kestävän kehityksen edistämisen edelläkävijänä, voidaan luoda myös arvokkaita referenssejä yritysten vientimarkkinoille. Parhaimmillaan julkisten hankintojen energiatehokkuusvaatimuksilla edistettäisiin innovaatiotoiminnan kasvua. Lakimuutokset voisivat vaikuttaa positiivisesti myös puhtaan teknologian yritysten liiketoimintaan ja kilpailukykyyn. Esityksellä ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä suoria yritysvaikutuksia, sillä esityksellä ei muuteta hankintamenettelyä koskevia sääntöjä. Kotitalouksien asemaan esityksellä ei ole suoria vaikutuksia.

Esityksen tarkoituksena ei ole luoda uusia menettelyjä, joten sillä ei ole viranomaistoiminnan voimavaroihin tai niiden kohdentumiseen ulottuvia vaikutuksia. Esityksellä ei myöskään ole merkittävää vaikutusta viranomaisten keskinäisiin tehtäviin tai toimivaltasuhteisiin. Energiatehokkuusdirektiivin 6 artiklan velvoite edellyttää yksinkertaisimmallaan, että keskushallintoviranomaisen tehdessä hankintasopimuksia EU-kynnysarvot ylittävistä tuote-, palvelu- tai rakennushankinnoista niiden on varmistettava hankinnan korkea energiatehokkuus ja noudatettava liitteen III energiatehokkuusvaatimuksia. Hankintamenettelyssä energiatehokkuusvaatimukset olisivat osa tarjouspyynnössä esitettyä teknistä eritelmää tai muussa hankinta-asiakirjassa esitettyä hankinnan sisältöä kuvaavien ominaisuuksien määritelmää. Käytännössä kyse on siten yhden vertailuperusteen lisäämisestä hankintamenettelyssä jo aiemmin käytettyihin vertailuperusteisiin, jolloin viranomaisten toimintaan ei kohdistuisi uusia menettelyllisiä velvoitteita.

Ehdotettujen muutosten soveltaminen hankintayksiköissä edellyttää kuitenkin tietoisuuden ja osaamisen kehittämistä sekä ajantasaisen tiedon saatavuutta. Energiatehokkuutta koskevaa tietoa ja neuvontaa tulisi olla riittävästi saatavilla, jotta hankintayksiköt osaisivat ottaa muutosten edellyttämät vaatimukset asianmukaisesti huomioon julkisia hankintoja koskevissa tarjousmenettelyissä. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttäisi tiedon keräämistä ja koostamista sekä aktiivista tulosten seurantaa, jolloin esitys saattaisi lisätä tiedottamisesta ja neuvonannosta vastaavalle viranomaiselle aiheutuvia kustannuksia.

Esityksen suorien ympäristövaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä. Energiatehokkuuden parantamisella on positiivisia vaikutuksia ympäristöön muun muassa kasvihuonekaasujen pienentyessä ja käytettävien resurssi-

en vähentyessä. Keskushallintoviranomaisella on myös mahdollisuus tarjouspyynnössä edellyttää ympäristöystävällisempiä ratkaisuja, jolloin hankintayksikkö voi halutessaan asettaa myös suurempia tavoitteita pyrkiessään alentamaan hankintojensa ympäristövaikutuksia.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkamiestyönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Energiatehokkuuslain yrityksen energiakatselmuksia ja valvontaa koskeviin muutoskohtiin on valvontaviranomaisena toimiva Energiavirasto antanut näkemyksensä ja keskeiset ehdotukset.

5 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoa eri ministeriöiltä, viranomaisilta sekä muilta sidosryhmiltä. Lausuntopyyntö lähetettiin 31 päivänä toukokuuta 2016, ja lausuntoaika päättyi 1 päivänä heinäkuuta 2016. Lausuntoaika kesti 5 viikkoa. Lausuntokierrokselle annettu määräaika oli normaalia lyhyempi komissiolle ilmoitetun aikataulun vuoksi.

Lausuntopyyntö lähetettiin yhteensä 19 organisaatiolle. Lisäksi lausuntopyyntö julkaistiin työ- ja elinkeinoministeriön internet-sivuilla, jotta kaikilla asiasta kiinnostuneilla olisi tilaisuus antaa lausuntonsa esityksestä. Lausunnot antoivat liikenne- ja viestintäministeriö, maa- metsätalousministeriö, oikeusministeriö, puolustusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ulkoministeriö, valtiovarainministeriö, Energiavirasto, Tekes, Hansel Oy, Motiva Oy sekä Senaatti-kiinteistöt. Yleisesti lausunnoissa pidettiin hyvänä, että julkisia hankintoja koskevat energiatehokkuusvaatimukset lisätään energiatehokkuuslakiin. Tärkeänä pidettiin myös huolehtia, että julkisten elinten hankintojen energiatehokkuusvaatimukset toteutetaan johdonmukaisesti huomioimalla julkisia hankintoja koskevat yleisperiaatteet sekä varmistamalla hankintojen kustannustehokkuus sekä riittävä kilpailu. Esitysluonnoksessa ehdotettuja muutoksenhakua koskevia säädöksiä muokattiin oikeusministeriön, valtiovarainministeriön, ulkoministeriön sekä Hansel Oy:n antamien lausuntojen perusteella. Puolustusministeriön lausunnon mukaisesti puolustushallinnon ja Rajavartiolaitoksen hankintoja koskevaan poikkeuspykälään tehtiin terminologisia täsmennyksiä. Lakiesityksen perusteluja myös täydennettiin lausuntokierrokselta saadun palautteen mukaisesti. Ympäristöministeriö, Motiva Oy sekä Tekes korostivat, että lakiehdotuksen tavoitteiden saavuttamiseksi on syytä taata, että hankintayksiköille on tarjolla riittävästi neuvontaa ja työkaluja, joilla osaamista voidaan systemaattisesti kehittää.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, sisäministeriö, valtioneuvoston kanslia, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Tukes sekä Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry vastasivat myös lausuntopyyntöön todeten, että ehdotetusta lakiesityksestä ei ole lausuttavaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 luku Yleiset säännökset

2 § *Soveltamisala*. Soveltamisalaa koskevan pykälän 3 kohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että pykälään voitaisiin lisätä 4 kohta. Muutos olisi tekninen, joten 3 kohdan sisältö vastaisi voimassa olevan energiatehokkuuslain 3 kohtaa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jossa säädettäisiin soveltamisalan koskevan myös valtion keskushallintoviranomaisia, niiden hankkiessa tuotteita, palveluja ja rakennuksia lain 5 a luvussa tarkoitetun mukaisesti.

3 § *Määritelmät*. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi keskeiset energiatehokkuusdirektiivin 2 artiklan määritelmät, jotka puuttuvat kansallisesta lainsäädännöstä. Pykälään lisättäisiin uusi 2 a–2 b, 11 a, 12 a, 16–17 kohta ja muutettaisiin 15 kohta.

Ehdotetussa 2 a kohdassa määriteltäisiin energiansäästöt. Säästetty energian määrä määritettäisiin joko mittaamalla tai arvioimalla kulutus ennen energiatehokkuutta parantavan toimenpiteen toteuttamista sekä uudelleen toteuttamisen jälkeen. Ehdotettu 2 a kohta vastaisi direktiivin 2 artiklan 5 kohtaa.

Ehdotetussa 2 b kohdassa määritelty energian loppukulutus vastaisi direktiivin 2 artiklan 3 kohtaa. Loppukulutuksella tarkoitettaisiin kaikkea eri sektoreille, kuten teollisuudelle, liikenteelle, kotitalouksille, palveluihin ja maataloudelle toimitettua energiaa.

Ehdotetussa 11 a kohdassa määriteltäisiin energiapalvelu. Määritelmä vastaisi direktiivin 2 artiklan 7 kohtaa.

Ehdotetussa 12 a kohdassa määriteltäisiin yhteistuotantolaitos yksiköksi, joka voi tuottaa yhteistuotannossa sähköä ja lämpöä. Kohta vastaisi direktiivin 2 artiklan 37 kohtaa.

Pykälän 15 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi teknisesti. Kohta vastaisi sisällöltään voimassa olevan energiatehokkuuslain 15 kohtaa.

Pykälän 16 kohdassa ehdotetulla julkisen elimen määritelmällä määriteltäisiin julkisia hankintoja tekevät hankintaviranomaiset. Kohdassa olisi viittaus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2014/24/EU julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (jäljempänä julkisista hankinnoista annettu direktiivi). Ehdotettu 16 kohta vastaisi direktiivin 2 artiklan 8 kohtaa. Direktiivin viittaus kumottuun hankintadirektiivin korjattaisiin viittauksella uuteen julkisista hankinnoista annettuun direktiiviin.

Ehdotetussa 17 kohdassa määritellyllä keskushallintoviranomaisella tarkoitettaisiin kaikkia hallinnon yksikköjä, joiden toimivalta ulottuu koko valtion alueelle. Keskushallintoviranomaisella tarkoitetaan siis esimerkiksi ministeriötä, ministeriön välittömään alaisuuteen kuuluvaa virastoa, laitosta ja muuta toimielintä, eduskuntaa ja tuomioistuinlaitosta. Julkisista hankinnoista annetun direktiivin I liitteessä on keskushallintoviranomaisista laadittu luettelo. Se on ohjeellinen ja kattaa kaikki ministeriöt sekä niiden alaiset virastot ja laitokset. Ehdotetussa 17 kohdassa oleva keskushallintoviranomaisen määritelmä noudattaisi julkisista hankinnoista annetun direktiivin I liitteen luettelon sekä hankintalain tarkoitusta, mutta lakiin ei säädettäisi tyhjentävää luetteloa keskushallintoon kuuluvista viranomaisista. Ehdotus vastaisi direktiivin 2 artiklan 9 kohtaa.

2 luku Energiakatselmukset

7 § *Pakollisesta energiakatselmuksesta vapautuminen.* Lain 7 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 ja 2 momentissa oleva sanamuoto kansainvälisten standardien mukaisesti riippumattoman elimen toimesta sertifioidusta energianhallintajärjestelmästä korvattaisiin sanamuodolla kansainvälisten standardien mukaisesti akkreditoidun elimen sertifioimaan energianjärjestelmään. Voimassa oleva sanamuoto on ongelmallinen, sillä käytännössä mikä tahansa riippumaton yritys voisi lain mukaan sertifioida pykälässä tarkoitetun energia- tai ympäristöjärjestelmän. Selvyyden vuoksi edellytyksenä tulisi olla, että sertifiointiyritys on akkreditoitu, jotta yrityksen pätevyydestä voitaisiin riittävällä tavalla varmistua.

10 § *Yrityksen energiakatselmusraportti*. Pykälän 1 momentin mukaan katselmusraportti tulee säilyttää vähintään 10 vuotta. Momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että katselmusraportin säilyttämisaikaa pienen-

nettäisiin viiteen vuoteen. Voimassa olevan lain mukaan Energiavirasto voi tarkastaa korkeintaan neljä vuotta vanhoja raportteja, joten yrityksen ei ole tarpeen säilyttää tätä vanhempien raportteja.

11 § *Kohdekatselmusraportti*. Pykälän 1 momentissa on kohdekatselmusraporttien säilyttämisestä säädetty vähintään 10 vuoden määräaika. Kohdekatselmusraportille säädettyä määräaikaa ehdotetaan pienennettäväksi viiteen vuoteen, sillä Energiavirastolle voidaan lain mukaan toimittaa korkeintaan neljä vuotta vanhoja raportteja. Turhan sääntelyn purkamiseen pyrkivien tavoitteiden mukaisesti yrityksen kohdekatselmusraporttien säilyttämisvelvollisuutta ei ole syytä ulottaa pidemmäksi aikaa, kuin mitä valvontaa suorittava viranomainen edellyttää.

12 § *Valvonta*. Valvonnasta annetun pykälän 2 momentissa säädetään, että Energiavirastolla on oikeus saada pakolliseen yrityksen energiakatselmukseen sisällytetyn kohdekatselmuksen raportti tarkastettavakseen. Riittävän valvonnan varmistamiseksi pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kohdekatselmusraportin lisäksi myös pakollisesta yrityksen energiakatselmuksesta laadittu energiakatselmusraportti olisi toimitettava pyynnöstä Energiavirastolle.

Lain 7 §:n mukaan yritys voi vapautua 6 §:ssä säädetyn pakollisen energiakatselmuksen tekemisestä, jos yrityksessä on käytössä pykälässä tarkoitetun mukainen energiahallintajärjestelmä tai ympäristönhallintajärjestelmä. Valvontaa varten olisi hyödyllistä, että myös riittävät todisteet käytössä olevista järjestelmistä olisi pyynnöstä toimitettava Energiavirastolle. Energiavirasto tarvitsee valvontaa varten yrityksiltä myös muita tietoja, joista ei ole mainintaa laissa. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan siten lisättäväksi näiden muiden tietojen osalta säännös, jossa yritys velvoitettaisiin toimittamaan Energiavirastolle myös muut valvonnassa tarvittavat tiedot.

5 a luku Julkisten elinten hankinnat

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 a luku. Luvussa säädettäisiin keskushallinnon energiatehokkaista hankinnoista. Säädöksillä pantaisiin täytäntöön energiatehokkuusdirektiivin 6 artikla sekä sitä koskevan liitteen III säännökset.

29 a § *Keskushallinnon hankintojen energiatehokkuus*. Pykälässä säädettäisiin keskushallintoviranomaisten velvollisuudesta hankkia eräin edellytyksin ainoastaan energiatehokkaita tuotteita, palveluja ja rakennuksia.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan keskushallintoviranomaisen on hankittava ainoastaan energiatehokkaita tuotteita, palveluja ja rakennuksia, sikäli kuin se on mahdollista kustannustehokkuuden, taloudellisen tuottavuuden, laajemman kestävyyden, teknisen soveltuvuuden sekä riittävän kilpailun kannalta. Momentti perustuisi direktiivin 6 artiklan 1 kohdan 1 alakohtaan.

Kustannustehokkuutta tulisi arvioida kyseisen tuotteen, palvelun tai rakennuksen koko elinkaaren osalta. Energiatehokkuusdirektiivin valossa kustannustehokkuudella ei kuitenkaan välttämättä tarkoiteta suoraan elinkaarikustannuksiltaan markkinoiden halvinta vaihtoehtoa, sillä direktiivi velvoittaa keskushallinnon viranomaisia hankkimaan tosiasiassa energiatehokkaimpia tuotteita ja laitteita, eikä ainoastaan kustannuksiltaan halvimpia ja energiatehokkuuden minimivaatimukset täyttäviä tuotteita ja laitteita. Järjestelmälliseen, todenmukaiseen ja läpinäkyvään harkintaan perustuen keskushallinnon viranomaisella olisi kuitenkin mahdollisuus hankkia energiatehokkuudeltaan huonompia tuotteita, mikäli kaikkien ylimpään energiatehokkuusluokkaan kuuluvien tuotteiden elinkaarikustannukset olisivat merkittävästi korkeammat kuin huonompiin luokkiin kuuluvien tuotteiden.

Taloudellisella toteutettavuudella voidaan viitata sekä tuotteen, palvelun tai rakennuksen varsinaiseen hankintahintaan että niiden käytöstä aiheutuviin kuluihin. Energiatehokkaimpien ratkaisujen osalta käytön aikaiset kustannukset ovat usein pienemmät, sillä energiankulutus on vähäisempää. Tältä osin keskeiseksi arvioitavaksi muodostuu tuotteen, palvelun tai rakennuksen varsinainen hankintahinta ja muut käytön aikaiset kulut, kuten korjaus- ja ylläpitokustannukset.

Laajempi kestävyys on harvoin ristiriidassa energiatehokkuuden kanssa. Jos kuitenkin hankinnan kohteeksi sopiva energiatehokkaampi tuote, palvelu tai rakennus olisi kokonaisuutena arvioiden ympäristön kannalta haitallisempi vaihtoehto, keskushallinnon viranomainen voisi läpinäkyvään ja todenmukaiseen harkintaan perustuen valita energiatehokkaimman tuotteen sijaan ympäristölle suotuisamman vaihtoehdon. Harkinta tulisi kuitenkin perustua yleisesti käytössä oleviin tutkimus-, mittaus- ja arviointimenetelmiin.

Innovatiiviset tekniset ratkaisut sekä niiden soveltuvuus hankinnan vertailuperustana voi johtaa siihen, että tosiasiassa markkinoilla on vai harvoja toimijoita. Eräiden energiatehokkaiden tuotteiden osalta korkeimpaan

energialuokkaan kuuluvia tuotteita saattaa tarjota vain yksittäiset toimijat, jolloin hankintamenettelyssä ei voitaisi toteuttaa riittävän laajaa kilpailutusta. Tästä syystä energiatehokkaita tuotteita, palveluja ja rakennuksia hankittaessa keskushallintaviranomaisten tulisi myös ottaa huomioon tarve varmistaa riittävä kilpailu.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin energiatehokkuusdirektiivin mukaisesti kynnysarvoista, joiden ylittyessä julkisten elinten tulisi hankkia ainoastaan energiatehokkaita tuotteita, palveluja tai rakennuksia. Momenttiin sisältyisi viittaus julkisista hankinnoista annettuun direktiiviin, jonka 4 artiklassa kynnysarvojen määrät on annettu. Ehdotettu momentti vastaisi direktiivin 6 artiklan 1 kohdan 2 alakohtaa, jonka mukaan energiatehokkuusvaatimuksia sovelletaan vain EU-kynnysarvot ylittäviin keskushallintoviranomaisten hankintoihin.

29 b § *Tuotteiden hankinta*. Pykälässä säädettäisiin keskushallinnon hankkimien tuotteiden energiatehokkuusvaatimuksista. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin lakiin tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista (1005/2008), jolla on pantu kansallisesti täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston energiamerkintä- ja ekosuunnitteludirektiivi. Momentissa säädettäisiin, että keskushallintoviranomaisen tulisi ainoastaan hankkia korkeimpaan energiatehokkuusluokkaan kuuluvia tuotteita, mikäli tuotteisiin on direktiivin 2010/30/EU nojalla annetun tuoteryhmäkohtaisen täytäntöönpanosäädöksen mukaisesti liitetty energiamerkintä. Mikäli tuotteessa ei ole energiamerkintää, mutta tuotteelle on määritelty ekologista suunnittelua koskevan direktiivin 2009/125/EY nojalla annetussa tuoteryhmäkohtaisessa täytäntöönpanotoimenpiteessä energiatehokkuuden viitearvot, keskushallintoviranomainen saisi hankkia ainoastaan viitearvojen mukaisia tuotteita. Tuoteryhmäkohtaisissa täytäntöönpanotoimenpiteissä annetut viitearvot vastaavat parhaan markkinoilla saatavilla olevan tekniikan viitearvoja, eli energiatehokkuuden korkeimman suoritustason viitearvoja. Momentti vastaisi direktiivin III liitteen a ja b kohtaa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että mikäli hankinnan kohteena on tuotepaketti, joka kuuluu kokonaisuudessaan energiamerkintää koskevan täytäntöönpanotoimenpiteen soveltamisalaan, hankintayksikkö voisi asettaa etusijalle tuotepaketin kokonaisenergiatehokkuuden suhteessa yksittäisen tuotteen energiatehokkuuteen. Siten keskushallintoviranomainen voisi hankinnassa edellyttää, että tuotepaketti kuuluu kokonaisenergiatehokkuudeltaan parhaaseen energiatehokkuusluokkaan sen sijaan, että se edellyttäisi parasta energiatehokkuusluokkaa tuotepakettiin kuuluvilta yksittäisiltä tuotteilta. Pykälän 2 momentti vastaisi direktiivin 6 artiklan 4 kohtaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin toimistolaitteita koskevista energiatehokkuusvaatimuksista. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 106/2008 toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevasta yhteisön ohjelmasta on EU:ssa pantu täytäntöön 20 päivänä joulukuuta 2006 laadittu Amerikan yhdysvaltojen ja Euroopan yhteisön välinen sopimus toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevasta ohjelmasta. Sopimuksen tekemisestä on annettu Euroopan neuvoston päätös 2006/1005/EY. Sopimuksen mukainen niin sanottu Energy Star-ohjelma on vapaaehtoinen, mutta asetuksen 6 artiklassa keskushallintoviranomaiset on velvoitettu käyttämään toimistolaitteiden hankinnassa vähintään Energy Star-tason energiatehokkuusvaatimukset täyttäviä toimistolaitteita. Momentissa säädettäisiin, että keskushallintoviranomaiset saisivat hankkia vain Euroopan neuvoston päätöksen 2006/1005/EY soveltamisalaan kuuluvan, niin sanotun Energy Star-ohjelmaa koskevan sopimuksen liitteessä C tarkoitetut energiatehokkuusvaatimukset täyttäviä toimistolaitteita. Ohjelma koskee tietokoneita, tietokoneiden näyttöjä sekä kuvantamislaitteita, kuten kopiokoneet, faksit, tulostimet, skannerit, postituskoneet ja monitoimikoneet. Pykälän 3 momentti vastaisi direktiivin III liitteen c kohtaa.

Autonrenkaita hankkiessaan keskushallintoviranomaiset saisivat ehdotetun 4 momentin mukaan hankkia vain korkeimpaan polttoainetaloudellisuusluokkaan kuuluvia autonrenkaita, siten kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1222/2009 renkaiden merkitsemisestä polttoainetaloudellisuuden ja muiden keskeisten ominaisuuksien osalta on määrätty. Pykälän 4 momentti vastaisi energiatehokkuusdirektiivin III liitteen d kohtaa. Vaatimus korkeimmasta polttoainetaloudellisuusluokasta ei estäisi julkisia elimiä hankkimasta korkeimpaan märkäpitoluokkaan tai vierintämeluluokkaan kuuluvia renkaita, jos se on perusteltua turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvistä syistä. Momentissa olisi viittaus asetukseen N:o 1222/2009. Asetuksen 2 artiklan mukaan sen soveltamisen ulkopuolelle on jätetty muun muassa pinnoitetut renkaat, ammattikäyttöön tarkoitetut maastorenkaat sekä pito-ominaisuuksia parantavilla lisälaitteilla varustetut renkaat, kuten nastarenkaat.

29 c § *Palvelujen hankinta*. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että keskushallintoviranomaisten olisi edellytettävä palvelusopimuksia koskevissa tarjouspyynnöissään, että palveluntarjoajat käyttävät 29 b §:ssä tarkoitetut vaatimukset täyttäviä tuotteita. Vaatimusta sovellettaisiin ainoastaan uusiin tuotteisiin, joita palveluntarjoajat hankkisivat osittain tai kokonaan kyseessä olevan palvelun tarjoamista varten. Palvelun hankin-

taa koskeva energiatehokkuusvaatimus koskisi sellaisia tuotteita, joiden käyttö liittyy olennaisesti kyseisen palvelun tuottamiseen. Pykälällä vastaisi direktiivin III liitteen e kohtaa.

29 d § *Energiatehokkaiden rakennusten hankinta.* Energiatehokkaiden rakennusten hankinnasta ehdotetaan säädettävän 29 d §:ssä, jonka mukaan keskushallintoviranomaisen saisi hankkia vain sellaisia rakennuksia tai tehtävä uusia vuokrasopimuksia vain sellaisista rakennuksista, jotka täyttävät vaadittavat energiatehokkuusvaatimukset. Pykälässä viitattaisiin maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 g §:n mukaisiin energiatehokkuusvaatimuksiin. Rakennusten energiatehokkuus tulisi olla osoitettavissa lain rakennusten energiatodistuksista (50/2013) mukaisella energiatodistuksella. Ehdotettu pykälä vastaisi direktiivin III liitteen f kohtaa. Direktiivissä viitataan rakennusten energiatehokkuusdirektiivin määrittelemiin rakennusten energiatehokkuuden vähimmäisvaatimuksiin, jotka kansallisesti on pantu täytäntöön maankäyttö- ja rakennuslain säädöksillä.

Kohdan 1 mukaan vaatimuksesta vapautettaisiin hankinnat, joiden kohteena on pitkälle menevä perusparannus tai purkaminen, kuten III liitteen f kohdan i alakohta mahdollistaa.

Kohdan 2 mukaan vaatimuksesta vapautettaisiin hankinnat, kun on kyse julkisista elimistä ja tarkoituksena on myydä rakennus käyttämättä sitä julkisen elimen omiin tarkoituksiin, kuten liitteen III f kohdan ii alakohta mahdollistaa.

Kohdan 3 mukaan vapautettaisiin lisäksi hankinnat, joiden tarkoituksena on säilyttää rakennus virallisesti suojeltuna osana määrättyä ympäristöä tai sen erityisen arkkitehtonisen tai historiallisen arvon vuoksi, kuten III liitteen f kohdan iii alakohta mahdollistaa.

Julkisista hankinnoista annetun direktiivin 2014/24/EU 4 artiklassa määritetyissä kynnysarvoissa ei ole rakennuksia koskevaa kynnysarvoa. Energiatehokkuusvaatimukset koskevat siten kaikkia keskushallintoviranomaisten Suomessa hankkimia rakennuksia, pois lukien 1-3 kohdassa määritellyt poikkeukset.

29 e § *Puolustushallinnon hankinnat.* Ehdotetaan säädettäväksi, että 29 a—29 d §:ssä tarkoitettuja keskushallintoviranomaisten tuotteiden, palvelujen ja rakennusten hankintoja koskevia energiatehokkuusvaatimuksia ei sovellettaisi julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) mukaisiin hankintasopimuksiin. Energiatehokkuusvaatimuksia koskevia velvoitteita sovellettaisiin puolustushallinnon ja Rajavartiolaitoksen hankintasopimuksiin, vain siltä osin, kuin se ei aiheuttaisi ristiriitaa puolustushallinnon toimien luonteen ja ensisijaisen tavoitteen kanssa. Rajavartiolaitos toimii sisäisen turvallisuuden viranomaisena sisäministeriön johdolla. Rajavartiolaitos on osa puolustushallintoa ja se osallistuu sotilaalliseen maanpuolustukseen. Pykälässä ehdotetaan, että puolustushallinnon hankintoja koskeva poikkeussäädös koskisi myös Rajavartiolaitosta ja rajaturvallisuuteen liittyviä hankintoja. Ehdotettu pykälä vastaisi direktiivin 6 artiklan 2 kohtaa.

6 luku Erinäiset säännökset

32 § *Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen*. Pykälässä säädetään muutoksenhausta Energiaviraston energiatehokkuuslain valvontaviranomaisena tekemään päätökseen. Pykälän mukaan valittaminen hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää valituslupaa muussa kuin 17 §:ssä tarkoitetussa katselmuksen vastuuhenkilön pätevyyden poistamista koskevassa asiassa. Pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että 17 §:ää koskevasta poikkeuksesta luovuttaisiin, ja valituslupa koskisi kaikkia energiatehokkuuslain mukaan käsiteltäviä asioita. Muutos olisi linjassa oikeusministeriön kannan sekä perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 55/2014 vp) kanssa. Perustuslakivaliokunnan mukaan asian laatu tai merkittävyys ei välttämättä edellytä kaikissa elinkeinotoimintaakaan rajoittavissa valvonta-asioissa pääsyä korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa.

2 Voimaantulo

Direktiivin täytäntöönpanon määräaika on umpeutunut 5 päivänä kesäkuuta 2014. Direktiivin julkisia hankintoja koskevia velvoitteita sovelletaan jo osittain eri hankinnoissa. Komission 20 päivänä lokakuuta 2015 antamaan perusteltuun lausuntoon Suomi on vastannut, että puuttuvat direktiivin kohdat tullaan saattamaan osaksi kansallista lainsäädäntöä lailla energiatehokkuuslain muuttamisesta. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Lain 32 §:ssä säädettäisiin, että jatkovalitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen kaikissa energiatehokkuuslain mukaan käsiteltävissä asioissa edellyttäisi valituslupaa. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön (PeVL 32/2012 vp) mukaan valituslupasääntelyä on aiemmin tullut tarkastella muun muassa suhteellisuusperiaatteen kannalta kiinnittämällä huomiota asioiden merkitykseen ja laatuun. Myös korkeinta hallinto-oikeutta edeltävien muutoksenhakukeinojen oikeusturvan riittävyyttä on tullut perusteellisesti arvioida kulloisessakin asiaryhmässä. Valiokunnan uusimman käytännön mukaan hallinto-oikeudellista muutoksenhakujärjestelmää on syytä arvioida kokonaisuutena, josta valitusmahdollisuus korkeimpaan hallinto-oikeuteen muodostaa yhden osan. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että valituslupajärjestelmään ja sen laajentamiseen ei enää ole perusteita suhtautua lähtökohtaisesti pidättyväisesti (PeVL 32/2012). Valiokunta pitää jopa tärkeänä, että valitusjärjestelmän johdonmukaista kehittämistä ja laajentamista jatketaan (PeVL 55/2014 vp). Perustuslakivaliokunnan nykyisen käytännön mukaisesti jatkovalitus hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen kaikissa energiatehokkuuslain mukaisissa asioissa edellyttäisi valituslupaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki energiatehokkuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan energiatehokkuuslain (1429/2014) 2 §:n 3 kohta, 3 §:n 15 kohta, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 32 § sekä

lisätään 2 §:ään uusi 4 kohta, 3 §:ään uusi 2 a, 2 b, 11 a, 12 a, 16 ja 17 kohta ja lakiin uusi 5 a luku seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

— —

3) kaukolämpö- ja kaukojäähdytysverkkoihin, sähkön lauhdetuotantolaitoksiin ja sellaisiin teollisuuslaitoksiin, joissa voi syntyä käyttökelpoista ylijäämälämpöä;

4) valtion 3 §:n 17 kohdassa tarkoitettuihin keskushallintoviranomaisiin näiden hankkiessa 5 a luvussa tarkoitetun mukaisesti tuotteita, palveluja ja rakennuksia.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

2 a) *energiansäästöllä* säästetyn energian määrää, joka määritetään joko mittaamalla tai arvioimalla kulutus ennen energiatehokkuutta parantavan toimenpiteen toteuttamista ja sen jälkeen siten, että energiankulutukseen vaikuttavat ulkoiset olosuhteet vakioidaan;

2 b) *energian loppukulutuksella* kaikkea teollisuudelle, liikenteelle, kotitalouksille, palveluihin ja maataloudelle toimitettua energiaa ei kuitenkaan energian muuntamiseen tai tuotantoon käytettyä energia;

— —

11 a) *energiapalvelulla* energian ja energiatehokkaan teknologian tai toiminnan yhdistelmästä muodostuvaa fysikaalista etua, hyötyä tai hyödykettä, johon voi kuulua palvelun toimittamisen edellyttämiä käyttö-, huolto- ja valvontatoimia, joka toimitetaan sopimuksen perusteella ja josta tavanomaisissa olosuhteissa on todettu seuraavan todennettavissa ja mitattavissa tai arvioitavissa oleva energiatehokkuuden parantuminen tai primäärienergian säästö;

— —

12 a) *yhteistuotantoyksiköllä* yksikköä, joka voi yhteistuotannolla tuottaa sähköä ja lämpöä;

— —

15) *merkittävällä uudistamisella* uudistustöitä, joiden kustannukset ylittävät 50 prosenttia uuden vastaavan yksikön investointikustannuksista;

16) *julkisella elimellä* julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/14/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/24/EU, jäljempänä *julkisista hankinnoista annettu direktiivi,* tarkoitettuja hankintaviranomaisia;

17) *keskushallintoviranomaisella* kaikkia hallinnon yksikköjä, joiden toimivalta ulottuu koko valtion alueelle.

7 §

Pakollisesta energiakatselmuksesta vapautuminen

Jos yrityksessä on käytössä eurooppalaisten tai kansainvälisten standardien mukaisesti akkreditoidun elimen sertifioima energianhallintajärjestelmä tai ympäristönhallintajärjestelmä, johon sisältyy tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vähimmäisvaatimusten mukaisesti tehty energiakatselmus, yrityksen ei tarvitse tehdä 6 §:ssä tarkoitettua pakollista energiakatselmusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuksi sertifioiduksi energianhallintajärjestelmäksi luetaan ainakin sertifioitu ISO 50 001 -järjestelmä sekä sertifioitu ISO 14 001 -järjestelmä yhdistettynä akkreditoidun elimen sertifioimaan energianhallintajärjestelmään, jonka energiakatselmusvaatimukset ovat yhteneväiset ISO 50 001 -järjestelmän kanssa.

— —

10 §

Yrityksen energiakatselmusraportti

Yrityksen energiakatselmuksesta tulee tehdä energiakatselmusraportti. Katselmusraportti tulee säilyttää vähintään viisi vuotta. Yrityksellä tulee olla yrityksen energiakatselmusraportti, joka on korkeintaan neljä vuotta vanha.

— —

11 §

Kohdekatselmusraportti

Yrityksen energiakatselmukseen sisällytettävästä kohdekatselmuksesta tulee tehdä kohdekatselmusraportti. Raportti tulee säilyttää vähintään viisi vuotta. Yrityksen on toimitettava kaikista energiakatselmukseensa sisällytettävistä kohdekatselmusraporteista keskeiset tiedot Energiaviraston ylläpitämään tai osoittamaan rekisteriin kolmen kuukauden kuluessa kunkin kohdekatselmusraportin valmistumisesta.

— —

12 §

Valvonta

— —

Energiavirastolla on oikeus saada pakollisen yrityksen energiakatselmuksen sekä siihen sisällytetyn kohdekatselmuksen raportit tarkastettavikseen. Energiakatselmusraportti, siihen sisällytetty kohdekatselmusraportti sekä muut viranomaisen valvonnassaan tarvitsemat tiedot tulee toimittaa Energiavirastolle kuukauden kuluessa Energiaviraston pyynnöstä. Energiakatselmusta ja kohdekatselmusta koskevat raportit eivät saa olla neljää vuotta vanhempia.

— —

5 a luku

Julkisten elinten hankinnat

29 a §

Keskushallinnon hankintojen energiatehokkuus

Keskushallintoviranomaisten on hankittava energiatehokkaita tuotteita, palveluja ja rakennuksia, jos se on mahdollista kustannustehokkuuden, taloudellisen toteutettavuuden, laajemman kestävyyden, teknisen soveltuvuuden sekä riittävän kilpailun kannalta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus koskee keskushallintoviranomaisten tekemiä tuotteiden, palvelujen ja rakennusurakoiden hankintasopimuksia, joiden arvo vastaa vähintään julkisista hankinnoista annetun direktiivin 4 artiklassa säädettyjä kynnysarvoja.

29 b §

Tuotteiden hankinta

Jos hankinnan kohteena on tuote, joka kuuluu tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain (1005/2008) soveltamisalaan ja tuotteeseen on liitetty energiamerkintä, keskushallintoviranomainen saa hankkia vain parhaaseen mahdolliseen energiatehokkuusluokkaan kuuluvan tuotteen. Jos hankittavassa tuotteessa ei ole energiamerkintää, mutta tuotteelle on annettu energiatehokkuusvaatimuksia Euroopan komission ekologista suunnittelua koskevassa tuoteryhmäkohtaisessa täytäntöönpanosäädöksessä, keskushallintoviranomainen saa hankkia vain täytäntöönpanosäädöksessä määriteltyjä energiatehokkuuden viitearvojen mukaisia tuotteita. Tuotteita hankittaessa on kuitenkin otettava huomioon tarve varmistaa riittävä kilpailu.

Jos hankinnan kohteena on tuotepaketti, joka kuuluu kokonaisuudessaan 1 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanosäädöksen soveltamisalaan, keskushallintoviranomainen saa hankintapäätöksessä asettaa kyseisen tuotepaketin kokonaisenergiatehokkuuden etusijalle yksittäisten tuotteiden energiatehokkuuteen nähden ja hankkia sellaisen tuotepaketin, joka kuuluu parhaaseen energiatehokkuusluokkaan.

Keskushallintoviranomainen saa hankkia vain sellaisia toimistolaitteita, jotka täyttävät vähintään Amerikan yhdysvaltojen hallituksen ja Euroopan yhteisön välisen toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevien ohjelmien yhteensovittamista koskevan sopimuksen tekemisestä tehdyn Euroopan neuvoston päätöksen 2006/1005/EY soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen liitteessä C tarkoitetut energiatehokkuusvaatimukset.

Keskushallintoviranomainen saa hankkia vain sellaisia autonrenkaita, jotka kuuluvat renkaiden merkitsemisestä polttoainetaloudellisuuden ja muiden keskeisten ominaisuuksien osalta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2009/1222/EY mukaiseen polttoainetaloudellisuusluokkaan A. Keskushallintoviranomainen saa kuitenkin hankkia mainitun asetuksen mukaiseen märkäpito- tai vierintäluokkaan A kuuluvia renkaita turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvistä syistä.

29 c §

Palvelujen hankinta

Keskushallintoviranomaisen on edellytettävä palvelusopimuksia koskevissa tarjouspyynnöissä, että palveluntarjoajat käyttävät 29 b §:ssä tarkoitetut vaatimukset täyttäviä tuotteita, siltä osin kuin ne hankkivat uusia tuotteita osittain tai kokonaan kyseisten palvelujen tarjoamista varten.

29 d §

Energiatehokkaiden rakennusten hankinta

Keskushallintoviranomainen saa hankkia vain sellaisia rakennuksia ja tehdä uusia vuokrasopimuksia vain sellaisista rakennuksista, jotka täyttävät maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 g §:n mukaiset energiatehokkuutta koskevat vähimmäisvaatimukset ja joille on laadittu rakennusten energiatodistuksista annetun lain (50/2013) mukainen energiatodistus, jollei hankinnan tarkoituksena ole:

1) rakennuksen pitkälle menevä perusparannus tai purkaminen;
2) myydä rakennus käyttämättä sitä keskushallintoviranomaisen omiin tarkoituksiin; tai
3) säilyttää rakennus virallisesti suojeltuna osana ympäristöä tai sen erityisen arkkitehtonisen tai historiallisen arvon vuoksi.

29 e §

Puolustushallinnon hankinnat

Edellä 29 a—29 d §:ssä säädettyä ei sovelleta julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) mukaisiin hankintasopimuksiin. Puolustushallinnon ja Rajavartiolaitoksen hankintasopimuksiin mainittuja pykäliä sovelletaan vain siltä osin, kuin se ei aiheuta ristiriitaa puolustushallinnon tai Rajavartiolaitoksen toimien luonteen ja ensisijaisen tavoitteen kanssa.

32 §

Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Elinkeinoministeri Olli Rehn

Liite
Rinnakkaisteksti

Laki energiatehokkuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan energiatehokkuuslain (1429/2014) 2 §:n 3 kohta, 3 §:n 15 kohta, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 32 § sekä
lisätään 2 §:ään uusi 4 kohta, 3 §:ään uusi 2 a, 2 b, 11 a, 12 a, 16 ja 17 kohta ja lakiin uusi 5 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laski	*Ehdotus*
2 §	2 §
Soveltamisala	*Soveltamisala*
	Tätä lakia sovelletaan:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
3) kaukolämpö- ja kaukojäähdytysverkkoihin, sähkön lauhdetuotantolaitoksiin ja sellaisiin teollisuuslaitoksiin, joissa voi syntyä käyttökelpoista ylijäämälämpöä.	3) kaukolämpö- ja kaukojäähdytysverkkoihin, sähkön lauhdetuotantolaitoksiin ja sellaisiin teollisuuslaitoksiin, joissa voi syntyä käyttökelpoista ylijäämälämpöä; 4) valtion 3 §:n 17 kohdassa tarkoitettuihin keskushallintoviranomaisiin näiden hankkiessa 5 a luvussa tarkoitetun mukaisesti tuotteita, palveluja ja rakennuksia.
3 §	3 §
Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan:	Tässä laissa tarkoitetaan:
	— — — — — — — — — — — — — — —
	2 a) *energiansäästöillä* säästetyn energian määrää, joka määritetään joko mittaamalla tai arvioimalla kulutus ennen energiatehokkuutta parantavan toimenpiteen toteuttamista ja sen jälkeen siten, että energiankulutukseen vaikuttavat ulkoiset olosuhteet vakioidaan; 2 b) *energian loppukulutuksella* kaikkea teollisuudelle, liikenteelle, kotitalouksille, palveluihin ja maataloudelle toimitettua energiaa, ei kuitenkaan energian muuntamiseen tai tuotantoon käytetty energia;
	— — — — — — — — — — — — — — —
	11 a) *energiapalvelulla* energian ja energiatehokkaan teknologian tai toiminnan yhdistelmästä muodostuvaa fysikaalista etua, hyötyä tai hyödykettä, johon voi kuulua palvelun toimittamisen edellyttämiä käyttö-, huolto- ja valvontatoimia, joka toimitetaan sopimuksen perusteella ja josta tavanomaisissa olosuhteissa on todettu seuraavan todennettavissa ja

	mitattavissa tai arvioitavissa oleva energiatehokkuuden parantuminen tai primäärienergian säästö;
	— — — — — — — — — — — — — —
	12 a) *yhteistuotantoyksiköllä* yksikköä, joka voi yhteistuotannolla tuottaa sähköä ja lämpöä;
	— — — — — — — — — — — — — —
15) *merkittävällä uudistamisella* uudistustöitä, joiden kustannukset ylittävät 50 prosenttia uuden vastaavan yksikön investointikustannuksista.	15) *merkittävällä uudistamisella* uudistustöitä, joiden kustannukset ylittävät 50 prosenttia uuden vastaavan yksikön investointikustannuksista;
	16) *julkisella elimellä* julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/14/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/24/EU, jäljempänä *julkisista hankinnoista annettu direktiivi,* tarkoitettuja hankintaviranomaisia;
	17) *keskushallintoviranomaisella* kaikkia hallinnon yksikköjä, joiden toimivalta ulottuu koko valtion alueelle.
7 §	7 §
Pakollisesta energiakatselmuksesta vapautuminen	*Pakollisesta energiakatselmuksesta vapautuminen*
Jos yrityksessä on käytössä eurooppalaisten tai kansainvälisten standardien mukaisesti *riippumattoman* elimen *toimesta sertifioitu* energianhallintajärjestelmä tai ympäristönhallintajärjestelmä, johon sisältyy tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vähimmäisvaatimusten mukaisesti tehty energiakatselmus, *yritys vapautuu tekemästä* 6 §:ssä tarkoitettua pakollista energiakatselmusta.	Jos yrityksessä on käytössä eurooppalaisten tai kansainvälisten standardien mukaisesti ***akkreditoidun*** elimen ***sertifioima*** energianhallintajärjestelmä tai ympäristönhallintajärjestelmä, johon sisältyy tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vähimmäisvaatimusten mukaisesti tehty energiakatselmus, ***yrityksen ei tarvitse tehdä*** 6 §:ssä tarkoitettua pakollista energiakatselmusta.
Edellä 1 momentissa tarkoitetuksi sertifioiduksi energianhallintajärjestelmäksi luetaan ainakin sertifioitu ISO 50 001 -järjestelmä sekä sertifioitu ISO 14 001 -järjestelmä yhdistettynä *riippumattoman* elimen *toimesta sertifioituun* energianhallintajärjestelmään, jonka energiakatselmusvaatimukset ovat yhteneväiset ISO 50 001 -järjestelmän kanssa.	Edellä 1 momentissa tarkoitetuksi sertifioiduksi energianhallintajärjestelmäksi luetaan ainakin sertifioitu ISO 50 001 -järjestelmä sekä sertifioitu ISO 14 001 -järjestelmä yhdistettynä akkreditoidun elimen sertifioimaan energianhallintajärjestelmään, jonka energiakatselmusvaatimukset ovat yhteneväiset ISO 50 001 -järjestelmän kanssa.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

10 §	10 §
Yrityksen energiakatselmusraportti	*Yrityksen energiakatselmusraportti*
Yrityksen energiakatselmuksesta tulee tehdä energiakatselmusraportti. Katselmusraportti tulee säilyttää vähintään *10* vuotta. Yrityksellä tulee olla *olemassa* yrityksen energiakatselmusraportti, joka on korkeintaan neljä vuotta vanha.	Yrityksen energiakatselmuksesta tulee tehdä energiakatselmusraportti. Katselmusraportti tulee säilyttää vähintään ***viisi*** vuotta. Yrityksellä tulee olla yrityksen energiakatselmusraportti, joka on korkeintaan neljä vuotta vanha.
11 §	11 §
Kohdekatselmusraportti	*Kohdekatselmusraportti*
Yrityksen energiakatselmukseen sisällytettävästä kohdekatselmuksesta tulee tehdä kohdekatselmusraportti. Raportti tulee säilyttää vähintään *10* vuotta. Yrityksen on toimitettava kaikista *yrityksen energiakatselmukseen* sisällytettävistä kohdekatselmusraporteista keskeiset tiedot Energiaviraston ylläpitämään tai osoittamaan rekisteriin kolmen kuukauden kuluessa kunkin kohdekatselmusraportin valmistumisesta.	Yrityksen energiakatselmukseen sisällytettävästä kohdekatselmuksesta tulee tehdä kohdekatselmusraportti. Raportti tulee säilyttää vähintään viisi vuotta. Yrityksen on toimitettava kaikista energiakatselmukseensa sisällytettävistä kohdekatselmusraporteista keskeiset tiedot Energiaviraston ylläpitämään tai osoittamaan rekisteriin kolmen kuukauden kuluessa kunkin kohdekatselmusraportin valmistumisesta.
12 §	12 §
Valvonta	*Valvonta*
Energiavirastolla on oikeus saada pakolliseen yrityksen energiakatselmukseen sisällytetyn kohdekatselmuksen *raportti tarkastettavakseen*. *Raportti* tulee toimittaa Energiavirastolle kuukauden kuluessa Energiaviraston pyynnöstä ja se ei saa olla neljää vuotta vanhempi.	Energiavirastolla on oikeus saada pakollisen yrityksen ***energiakatselmuksen sekä siihen*** sisällytetyn kohdekatselmuksen ***raportit tarkastettavikseen***. ***Energiakatselmusraportti, siihen sisällytetty kohdekatselmusraportti sekä muut viranomaisen valvonnassaan tarvitsemat tiedot*** tulee toimittaa Energiavirastolle kuukauden kuluessa ***Energiaviraston pyynnöstä. Energiakatselmusta ja kohdekatselmusta koskevat raportit eivät*** saa olla neljää vuotta ***vanhempia.***

5 a luku

Julkisten elinten hankinnat

29 a §

Keskushallinnon hankintojen energiatehokkuus

Keskushallintoviranomaisten on hankittava energiatehokkaita tuotteita, palveluja ja rakennuksia, jos se on mahdollista kustannustehokkuuden, taloudellisen toteutettavuuden, laajemman kestävyyden, teknisen soveltuvuuden sekä riittävän kilpailun kannalta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus koskee keskushallintoviranomaisten tekemiä tuotteiden, palvelujen ja rakennusurakoiden hankintasopimuksia, joiden arvo vastaa vähintään julkisista hankinnoista annetun direktiivin 4 artiklassa säädettyjä kynnysarvoja.

29 b §

Tuotteiden hankinta

Jos hankinnan kohteena on tuote, joka kuuluu tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain (1005/2008) soveltamisalaan ja tuotteeseen on liitetty energiamerkintä, keskushallintoviranomainen saa hankkia vain parhaaseen mahdolliseen energiatehokkuusluokkaan kuuluvan tuotteen. Jos hankittavassa tuotteessa ei ole energiamerkintää, mutta tuotteelle on annettu energiatehokkuusvaatimuksia Euroopan komission ekologista suunnittelua koskevassa tuoteryhmäkohtaisessa täytäntöönpanosäädöksessä, keskushallintoviranomainen saa hankkia vain täytäntöönpanosäädöksessä määriteltyjä energiatehokkuuden viitearvojen mukaisia tuotteita. Tuotteita hankittaessa on kuitenkin otettava huomioon tarve varmistaa riittävä kilpailu.

Jos hankinnan kohteena on tuotepaketti, joka kuuluu kokonaisuudessaan 1 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanosäädöksen soveltamisalaan, keskushallintoviranomainen

saa hankintapäätöksessä asettaa kyseisen tuotepaketin kokonaisenergiatehokkuuden etusijalle yksittäisten tuotteiden energiatehokkuuteen nähden ja hankkia sellaisen tuotepaketin, joka kuuluu parhaaseen energiatehokkuusluokkaan.

Keskushallintoviranomainen saa hankkia vain sellaisia toimistolaitteita, jotka täyttävät vähintään Amerikan yhdysvaltojen hallituksen ja Euroopan yhteisön välisen toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevien ohjelmien yhteensovittamista koskevan sopimuksen tekemisestä tehdyn Euroopan neuvoston päätöksen 2006/1005/EY soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen liitteessä C tarkoitetut energiatehokkuusvaatimukset.

Keskushallintoviranomainen saa hankkia vain sellaisia autonrenkaita, jotka kuuluvat renkaiden merkitsemisestä polttoainetaloudellisuuden ja muiden keskeisten ominaisuuksien osalta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2009/1222/EY mukaiseen polttoainetaloudellisuusluokkaan A. Keskushallintoviranomainen saa kuitenkin hankkia mainitun asetuksen mukaiseen märkäpito- tai vierintäluokkaan A kuuluvia renkaita turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvistä syistä.

29 c §

Palvelujen hankinta

Keskushallintoviranomaisen on edellytettävä palvelusopimuksia koskevissa tarjouspyynnöissä, että palveluntarjoajat käyttävät 29 b §:ssä tarkoitetut vaatimukset täyttäviä tuotteita, siltä osin kuin ne hankkivat uusia tuotteita osittain tai kokonaan kyseisten palvelujen tarjoamista varten.

29 d §

Energiatehokkaiden rakennusten hankinta

Keskushallintoviranomainen saa hankkia vain sellaisia rakennuksia ja tehdä uusia vuokrasopimuksia vain sellaisista rakennuk-

sista, jotka täyttävät maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 g §:n mukaiset energiatehokkuutta koskevat vähimmäisvaatimukset ja joille on laadittu rakennusten energiatodistuksista annetun lain (50/2013) mukainen energiatodistus, jollei hankinnan tarkoituksena ole:

1) rakennuksen pitkälle menevä perusparannus tai purkaminen;

2) myydä rakennus käyttämättä sitä keskushallintoviranomaisen omiin tarkoituksiin; tai

3) säilyttää rakennus virallisesti suojeltuna osana ympäristöä tai sen erityisen arkkitehtonisen tai historiallisen arvon vuoksi.

29 e §

Puolustushallinnon hankinnat

Edellä 29 a—29 d §:ssä säädettyä ei sovelleta julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) mukaisiin hankintasopimuksiin. Puolustushallinnon ja Rajavartiolaitoksen hankintasopimuksiin mainittuja pykäliä sovelletaan vain siltä osin, kuin se ei aiheuta ristiriitaa puolustushallinnon tai Rajavartiolaitoksen toimien luonteen ja ensisijaisen tavoitteen kanssa.

32 §

Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden *muuta kuin tämän lain 17 §:ssä tarkoitettua asiaa koskevaan* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

32 §

Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. ***Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.***

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .